

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERSMIND

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

BALLENEGGER RÓBERT dr. és PAPP KÁROLY dr.

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTEILUNGEN).

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER KGL. UNGAR. GEOLOGISCHEN REICHSANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. R. BALLENEGGER und Dr. K. v. PAPP

SEKRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA. * EIGENTUM DER UNG. GEOL. GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala **Budapest, VII. ker., Stefánia-út 14. szám alatt van, ahova mindennemű postai küldemény címzendő.**

Alle die Ungarische Geologische Gesellschaft betreffenden Sendungen sind unter folgender Adresse erbeten: **Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14.**

TARTALOM

	Lap
SCHAFARZIK FERENC dr.: A Magyarhoni Földtani Társulat 1916 február 9-én tartott közgyűlésének elnöki megnyitó előadása	1
BENE GÉZA: A resicabányai, stájerlaki és kemenceszéki szénbányaterület hegyszerkezettani viszonyai (az 1—2. ábrával)	12

Társulati Ügyek.

Jegyzőkönyv a Magyarhoni Földtani Társulat 1916. évi február 19-én tartott 66-ik közgyűléséről	23
---	----

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTS

	Seite
Dr. FR. SCHAFARZIK: Eröffnungs-Vortrag, anlässlich der am 9. Februar 1916 abgehaltenen Hauptversammlung der Ungarischen Geologischen Gesellschaft	43
GÉZA v. BENE: Zur Tektonik der Steinkohlenterrains bei Resicabánya und Anina (Mit den Figuren 1—2)	57

A m. kir. Földtani Intézet legújabb kiadványai:

A) A m. kir. Földtani Intézet Évkönyvéből az 1915—16. évben megjelentek:

XXII. köt. 1. VENDL A. A Velencei hegység geologiai és petrogafiai viszonyai. 4 táblával. (5 kor.) — 2. HALAVÁTS Gy. A Nagybecskereki furólyuk. 3 táblával. (3 kor.) — 3. KORMOS T. Három új ragadozó a Püspökfürdő melletti Somlyóhegy preglaciális rétegeiből. 1 táblával. (1.50 kor.) — 4. JABLONSZKY J. A tarnóci mediterrán korú flóra. 2 táblával. (2 kor.) — 5. SOMOGYI K. A gerecsei neokom. 3 táblával. (4 kor.) — 6. KORMOS T. és LAMBRECHT K.: A remetehegyi sziklafülke és postglaciális faunája. 2 táblával. (2 kor.) — Az egész kötet ára 17.50 korona.

XXIII. köt. 1. Báró NOPCSA F. Erdély Dinosaurusai. 4 táblával. (4.20 kor.) — 2. JEKELIUS E. A brassói hegyek mezozóos faunája. 6 táblával. (7 kor.) — 3. Báró FEJÉRVÁRY G. Adatok a Rana Méhelyi By. ismeretéhez. 2 táblával. (2 kor.) — 4. KADIĆ O. A Szeletabarlang kutatásának eredményei. 8 táblával. (10 kor.) — 5. VOGL V. Tengermellékünk tithon képződményei és azok faunája. 1 táblával. (1.50 kor.) — 6. KORMOS T. A pilisszántói kőfülke. 6 táblával. (10 kor.) — Az egész kötet ára 34.70 korona.

Az itt felsorolt művek egyidejűleg a «Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kön. ungar. Geologischen Anstalt» című folyóirat füzeteiként német nyelven — és különlenyomatokban is megjelentek.

B) Geologica Hungarica.

(A Magyar Birodalom földtani és őslénytani megismertetését szolgáló folyóirat.)

I. köt. 1. füz. TELEGDY ROTH K. Felső-oligocén fauna Magyarországból. 1—66. oldalon, I—VI. táblával és 4 szövegábrával (12 kor.) — 2. füz. VADÁSZ M. E. Magyarország mediterrán tuskésbőrűi. 67—227. oldalon, VII—XII. táblával és 122 szövegábrával (14 kor.) — 3. füz. ifj. LÓCZY L. A villányi callovien ammonitesek monografiája. 228—454. oldalon, XIII—XXVI. táblával és 149 szövegábrával (25 kor.) — Az egész kötet ára 50 korona.

Megszerezhetők **Kilián Frigyes Utóda** egyetemi könyvkereskedésében
(Budapest. IV., Váci utca 32.)

ELŐZETES ÉRTESÍTÉS.

A magyar kir. Földtani Intézet kiadásában az 1916. év nyarán
megjelenik

A Magyar Birodalom Vasérc- és Kőszénkészlete

című, körülbelül 900 oldalas munka,
egy térképmelléklettel és 255 ábrával illusztrálva.

Irta PAPP KÁROLY dr.
m. kir. osztálygeológus.

Megrendelhető **Kilián Frigyes Utóda** egyetemi könyvkeres-
kedésében, Budapest, IV., Váci-utca 32. sz.

Ára 20 korona.

VORANZEIGE

Im Verlag der kön. ungarischen geologischen Reichsanstalt erscheint
im Frühjahr 1916 das Werk:

Die Eisenerz- und Kohlenvorräte des Ungarischen Reiches

etwa 950 Seiten, mit einer Kartenbeilage und 255 Abbildungen illustriert

von Dr. KARL von PAPP
kön. ung. Sektionsgeologe

In's Deutsche übersetzt von
ÁRPÁD von ZSIGMONDY
Dipl. Bergingenieur, Oberberginspektor i. R.

Zu bestellen bei **Friedrich Kilián's Nachfolger**,
Universitätsbuchhandlung Budapest, IV., Váci-utca 32.

Preis 20 Kronen.

A magyar királyi államvasutak menetrendje.
Érvényes 1916. évi május hó 1-től.

A keleti pályaudvarról				A nyugoti pályaudvarról			
vonal- szám	óra perc	vonal neme	hová	vonal- szám	óra perc	vonal neme	hová
délelőtt				délelőtt			
912	12 ⁰⁵	Szv.	Zimonyi szállások	152	5 ¹⁵	Szv.	Rákospalota-Ujpest
8	6 ¹⁰	»	Bicske	122	5 ²⁵	»	Érsekújvár, Ipolyság
302	6 ²⁵	Gyv.	Ruttka, Berlin	718	5 ³⁰	»	Czepléd
1110	6 ³⁰	Szv.	Balatonfüred, Tapolcza	4102	6 ⁰⁰	»	Esztergom
1502	6 ⁴⁵	Gyv.	Kassa, Csorba	6502	6 ³⁰	»	Lajosmizse, Kecskemét
906	6 ⁵⁰	»	Újvidék, Brod	156	6 ³⁵	»	Rákospalota-Ujpest
1512	6 ⁵⁵	Szv.	Kassa, Csorba, Bártfa	1402	7 ⁰⁵	Gyv.	Zsolna, Berlin
2	7 ⁰⁰	Gyv.	Wien	156a	7 ³⁵	Szv.	Rákospalota-Ujpest
1002	7 ¹⁰	»	Fiume, Pécs, Osijek	104	7 ⁵⁵	Gyv.	Nagyszombat, Wien
312	7 ³⁰	Szv.	Gödöllő	708	8 ²⁵	»	Temesvár-J., Csernahévíz
908	7 ⁴⁵	»	Zimonyi szállások	712	8 ³⁰	Szv.	Versecz, Karánsebes
608	7 ⁵⁰	»	Arad, Brassó, Bukarest	4104	9 ⁰⁵	»	Esztergom
406	8 ¹⁰	»	Sátoraljaújhely, Munkács	114	9 ¹⁵	»	Wien
512	8 ²⁰	»	Debreczen, Körösmező,	160	9 ⁴⁵	»	Rákospalota-Ujpest
306	8 ³⁵	»	Kolozsvár, Brassó	162	11 ⁰⁰	»	Rákospalota-Ujpest
516	11 ⁴⁰	»	Ruttka	6504	11 ¹⁰	»	Lajosmizse, Kecskemét
24	11 ⁵⁵	»	Nagykátá				
			Bicske				
délután				délután			
914	12 ²⁰	Szv.	Újvidék, Sarajevo	164	12 ⁰⁵	Szv.	Rákospalota-Ujpest
10	12 ³⁰	»	Szombathely, Wien	714	12 ¹⁵	»	Szeged
1008	12 ⁴⁵	»	Fiume, Osijek	138	12 ²⁵	»	Nagymaros
316	1 ²⁵	Szv.	Gödöllő	4106	12 ³⁰	»	Esztergom
1304	1 ⁴⁰	Gyv.	Fehring, Graz, Sopron	166	1 ⁰⁰	»	Rákospalota-Ujpest
4	2 ⁰⁵	»	Wien, Zürich, Basel	4108	1 ⁵⁰	»	Esztergom
604	2 ¹⁰	»	Arad, Bukarest	108	2 ⁰⁰	Gyv.	Wien, Zürich, Basel
318	2 ²⁵	Szv.	Hatvan	120	2 ¹⁵	Szv.	Galánta, Ipolyság
26	2 ³⁰	»	Bicske	170	2 ²⁰	»	Rákospalota-Ujpest
320	2 ³⁰	»	Pécel	4110	2 ³⁰	»	Esztergom
518	2 ⁴⁰	»	Szolnok	704	2 ⁴⁰	Gyv.	Temesvár-J., Csernahévíz
1202	2 ⁴⁵	Gyv.	Szabadka, Indjija,	6710	2 ⁴⁵	Szv.	Czepléd, Szolnok
1902	2 ⁵⁵	»	Sarajevo	6506	2 ⁵⁰	»	Lajosmizse, Kecskemét
1016	3 ³⁰	Szv.	Tapolcza	174	4 ¹⁰	»	Rákospalota-Ujpest
18	4 ³⁰	»	Paks	110	5 ¹⁵	Gyv.	Wien
410	5 ¹⁰	»	Komárom	142	5 ²⁰	Szv.	Nagymaros
324	5 ²⁰	»	Miskolcz	176	5 ⁵⁰	»	Rákospalota-Ujpest
522 ¹⁾	5 ⁴⁰	»	Gödöllő	128	6 ⁰⁰	»	Nagymaros
308	5 ⁵⁵	»	Nagykátá, Szolnok	722	6 ¹⁰	»	Üllő
514	6 ¹⁵	»	Ruttka, Oderberg	724	6 ²⁰	»	Monor
326	6 ²⁵	»	Kolozsvár, Brassó	4114	6 ⁴⁰	»	Esztergom
28	6 ³⁰	»	Pécel	1406	6 ⁵⁰	Gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin
328	6 ⁴⁰	»	Bicske, Triest	130	6 ⁵⁵	Szv.	Párkány-Nána, Ipolyság
920	7 ⁰⁵	»	Hatvan	178	7 ¹⁵	»	Rákospalota-Ujpest
524 ¹⁾	7 ¹⁰	»	Kunszentmiklós-Tass	728	7 ³⁵	»	Czepléd
16	7 ²⁰	»	Nagykátá, Szolnok	6508	7 ⁴⁰	»	Lajosmizse
332	7 ³⁰	»	Győr	710	8 ⁰⁵	»	Temesvár-J., Csernahévíz
1514	8 ⁰⁰	»	Gödöllő	132	8 ¹⁰	»	Vác
910	8 ⁰⁵	»	Kassa, Csorba	1408	8 ⁴⁰	»	Zsolna, Oderberg
1908	8 ⁴⁰	»	Szabadka, Brod	118	9 ³⁰	»	Wien, Zürich, Basel
1308	9 ¹⁵	»	Pécs, Dalj	502	9 ³⁵	Gyv.	Kolozsvár, Bukarest
610	9 ³⁰	»	Győr, Graz	720	10 ⁵⁵	Szv.	Czepléd, Szeged
482	10 ¹⁵	Vv.	Arad, Brassó	4116	11 ¹⁰	»	Esztergom
1010	10 ²⁵	Szv.	Kassa, Lawoczne,				
12	10 ⁵⁵	»	Homonna, Körösmező				
338	11 ⁰⁵	Vv.	Fiume, Tapolcza, Brod				
614	11 ²⁵	Szv.	Szombathely, Wien				
14a	11 ⁵⁵	Szv.	Ruttka, Poprád-Felka				
			Debreczen				
			Bicske				
Buda-Császárfürdőről				délelőtt			
				4002	5 ⁵⁵	Szv.	Esztergom
				4004	8 ⁵⁴	»	Esztergom
délután				délután			
				4006	12 ¹⁵	Szv.	Esztergom
				4010	2 ¹⁸	»	Esztergom
				4012	6 ²⁰	»	Dorog
				4016	11 ⁰³	»	Esztergom

¹⁾ Nagykatától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

A hatóságoknál bejelentett felelős szerkesztő: **Papp Károly.**

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERSMIND

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

BALLENEGGER RÓBERT dr. és PAPP KÁROLY dr.

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTEILUNGEN).

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER KGL. UNGAR. GEOLOGISCHEN REICHSANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. R. BALLENEGGER und Dr. K. v. PAPP

SEKRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA. * EIGENTUM DER UNG. GEOL. GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala **Budapest, VII. ker., Stefánia-út 14. szám alatt van, ahova mindennemű postai küldemény címezendő.**

Alle die Ungarische Geologische Gesellschaft betreffenden Sendungen sind unter folgender Adresse erbeten: **Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14.**

TARTALOM

A) Értekezések.	Lap
PÁLFY MÓR dr.: Az erupciós kőzetek zöldkövesedése (a 3. ábrával)	73
SZENTPÉTERY ZSIGMOND dr.: A melafir és szerepe az Erdélyi Érchegységben...	86
BALLENEGGER RÓBERT dr.: A Hegyes-Drócsa erdőségeinek talaja	105

Rövid Közlemények.

SCHRÉTER ZOLTÁN dr.: Föltárás a budapesti Hungaria-körúton	112
SCHRÉTER ZOLTÁN dr.: Kútfúrás a Törökőrön	112

B) Vegyes Közlemények.

TOBORFFY GÉZA dr.: A földkéregben egymást keresztező, kettős hullámrendszer-ről (a 4—5. ábrával)	114
---	-----

Társulati Ügyek.

A) Szakülések. I. 1916 jan. 5. VADÁSZ M. ELEMÉR dr.: Földtan a hadi ismeretekben. 2. VOGL VIKTOR dr.: Tengermellékünk tithonképződményei ...	117
II. 1916 jan. 26. 1. BALLENEGGER RÓBERT dr.: A Hegyes—Drócsa erdőségeinek talajáról, 2. BENE GÉZA—RADOVANOVICS SZVETOLIK: Szerbia geológiai s bányászati viszonyai (a Timok-Duna-szöglet érc- és szénfeltárásai) ...	119
III. 1916 márc. 1. PÁLFY MÓR dr.: Az erupciós kőzetek zöldkövesedése, BÖCKH HUGÓ dr. hozzászólásával. 2. JEKELIUS ERICH: A brassói hegység felső-júrákorú képződményei	122
IV. 1916 ápr. 5. 1. SCHRÉTER ZOLTÁN dr.: A Bükkhegység langyos forrásai. PAPP KÁROLY hozzászólása a görömbölyi Tapoleza forrásairól. 2. TOBORFFY GÉZA dr.: A földkéregben egymást keresztező, kettős hullámrendszer-ről. 3. VENDL MÁRIA dr.: A griedeli baritkristály alakjai... ..	124
B) Választmányi ülések. I. 1916 január 5. BEYSCHLAG FERENC és TSCHERMAK GUSZTÁV tiszteleti tagokul való ajánlása	126
II. 1916 jan. 26. A régi tisztikar lemondása. Az új tisztikar és a választmány első jelölése	127
III. 1916 febr. 3. Új tisztikar és választmány második jelölése	127
IV. 1916 márc. 1. Az új tisztikar bemutatkozása, bizottságok alakítása... ..	128
V. 1916 ápr. 5. A Földtani Közlöny szerkesztésére vonatkozó szabályok... ..	129

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTS.

A) Abhandlungen.	Seite
Dr. M. v. PÁLFY: Über die Propylitisierung der Eruptivgesteine (Mit der Figur 3.)	133
Dr. S. v. SZENTPÉTERY: Der Melaphyr und seine Rolle im Siebenbürgischen Erzgebirge	148
Dr. R. BALLENEGGER: Über den Boden der Waldungen des Hegyes-Drócsa-Gebirges	170

B) Kurze Mitteilungen.

Dr. Z. SCHRÉTER: Aufschluss auf dem Hungaria Ringstrasse in Budapest ...	177
Dr. Z. SCHRÉTER: Brunnenbohrung in Törökör	177
Dr. G. TOBORFFY: Über das sich kreuzende doppelte Wellensystem (Mit den Figuren 4—5.)	178

I. Fachsitzung am 5. Juni 1916. 1. Dr. M. E. VADÁSZ: Über Geologie in den Kriegswissenschaften. 2. Dr. V. VOGL: Über Tithonbildungen in unserem Littorale	182
II. Fachsitzung 26. Januar 1916. 1. Dr. R. BALLENEGGER: Über den Boden der Waldungen des Hegyes Drócsa. 2. S. v. RADOVANOVICS G. BENE: Beiträge zum geologischen Gebirgsbau des nordöstlichen Gebietes von Serbien	183
III. Fachsitzung am 1. März 1916. 1. M. v. PÁLFY: Die Propylitisierung der Eruptivgesteine; 2. D. E. v. JEKELIUS: Jurabildungen der Berge von Brassó	188
IV. Fachsitzung am 5. April 1916. 1. Dr. Z. SCHRÉTER: Die halbwarmen Quellen des Bükkgebirges. Dr. K. PAPP: Die Tapolczaquellen von Görömböly. 2. Dr. G. TOBORFFY: Über das in der Erdrinde sich kreuzende Doppel-Wellensystem. 3. Dr. M. VENDL: Über die Kristallformen des Griedeler Barits	190
A Magyarhoni Földtani Társulat tagjainak névsora az 1916. év elején (Verzeichnis der Ungarischen Geologischen Gesellschaft mit Anfang 1916)	193
A Magyarhoni Földtani Társulat részére tett alapítványok	212
A Magyar Földtani Társulat csereviszonyainak kimutatása	215
A Magyarhoni Földtani Társulat tisztségviselői az 1916—18. időközben (Funktionäre der Ungarischen Geologischen Gesellschaft)	221

A m. kir. Földtani Intézet legújabb kiadványai:

A) A m. kir. Földtani Intézet Évkönyvéből az 1915—16. évben megjelentek:

XXII. köt. 1. VENDL A. A Velencei-hegység geológiai és petrográfiai viszonyai. 4 táblával. (5 kor.) — 2. HALAVÁTS GY. A nagybecskereki furólyuk. 3 táblával. (3 kor.) — 3. KORMOS T. Három új ragadozó a Püspökfürdő melletti Somlyóhegy preglaciális rétegeiből. 1 táblával. (1.50 kor.) — 4. JABLONSKY J. A tarnóczyi mediterrán korú flóra. 2 táblával. (2 kor.) — 5. SOMOGYI K. A gerecei neokom. 3 táblával. (4 kor.) — 6. KORMOS T. és LAMBRECHT K.: A remetehegyi sziklafülke és postglaciális faunája. 2 táblával. (2 kor.) — Az egész kötet ára 17.50 korona.

XXIII. köt. 1. BÁRÓ NOPCSA F. Erdély Dinosaurusai. 4 táblával. (4.20 kor.) — 2. JEKELIUS E. A brassói hegyek mezozoos faunája. 6 táblával. (7 kor.) — 3. BÁRÓ FEJÉRVÁRY G. Adatok a Rana Méhelyi By. ismeretéhez. 2 táblával. (2 kor.) — 4. KADIÓ O. A Szeletabarlang kutatásának eredményei. 8 táblával. (10 kor.) — 5. VOGL V. Tengerszemlénk tithonképződményei és azok faunája. 1 táblával. (1.50 kor.) — 6. KORMOS T. A pilisszántói kőfülke. 6 táblával. (10 kor.) — Az egész kötet ára 34.70 korona.

Az itt felsorolt művek egyidejűleg a «Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kön. ungar. Geologischen Anstalt» című folyóirat füzeteiként német nyelven — és különnyomatokban is megjelentek.

B) Geologica Hungarica.

(A Magyar Birodalom földtani és őslénytani megismertetését szolgáló folyóirat.)

I. köt. 1. füz. TELEGGDI ROTH K. Felső-oligocén fauna Magyarországból. 1—66. oldalon, I—VI. táblával és 4 szövegábrával (12 kor.) — 2. füz. VADÁSZ M. E. Magyarország mediterrán tüskésbőrűi. 67—227. oldalon, VII—XII. táblával és 122 szövegábrával (14 kor.) — 3—4. füz. ifj. LÓCZY L. A villányi callovien ammonitesek monografiája. 228—454. oldalon, XIII—XXVI. táblával és 149 szövegábrával (25 kor.) — Az egész kötet ára 50 korona.

Megszerezhetők **Kilián Frigyes Utóda** egyetemi könyvkereskedésében
(Budapest, IV., Váci utca 32.)

A magyar királyi államvasutak menetrendje.

Érvényes 1916. évi május hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről									
A keleti pályaudvarról				A nyugoti pályaudvarról					
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová
délelőtt				délelőtt					
912	12 ⁰⁵		Szv.	Zimonyi szállások	152	5 ¹⁵		Szv.	Rákospalota-Ujpest
8	6 ¹⁰		"	Bicske	122	5 ²⁵		"	Ersekujvár, Ipolyság
302	6 ²⁵		Gyv.	Ruttka, Berlin	718	5 ³⁰		"	Czegléd
1110	6 ³⁰		Szv.	Balatonfüred, Tapolcza	4102	6 ⁰⁰		"	Esztergom
1502	6 ⁴⁵		Gyv.	Kassa, Csorba	6502	6 ³⁰		"	Lajosmizse, Kecskemét
906	6 ⁵⁰		"	Ujvidék, Brod	156	6 ³⁵		"	Rákospalota-Ujpest
1512	6 ⁵⁵		Szv.	Kassa, Csorba, Bártfa	1402	7 ⁰⁵		Gyv.	Zsolna, Berlin
2	7 ⁰⁰		Gyv.	Wien	156a	7 ³⁵		Szv.	Rákospalota-Ujpest
1002	7 ¹⁰		"	Fiume, Pécs, Osijek	104	7 ⁵⁵		Gyv.	Nagyszombat, Wien
312	7 ³⁰		Szv.	Gödöllő	708	8 ²⁵		"	Temesvár-J., Csernahévíz
908	7 ⁴⁵		"	Zimonyi szállások	712	8 ³⁰		Szv.	Versecz, Karánsebes
608	7 ⁵⁰		"	Arad, Brassó, Bukarest	4104	9 ⁰⁵		"	Esztergom
406	8 ¹⁰		"	Sátoraljaújhely, Munkács	114	9 ¹⁵		"	Wien
512	8 ²⁰		"	Debreczen, Körösmező,	160	9 ⁴⁵		"	Rákospalota-Ujpest
306	8 ³⁵		"	Kolozsvár, Brassó	162	11 ⁰⁰		"	Rákospalota-Ujpest
516	11 ⁴⁰		"	Ruttka	6504	11 ¹⁰		"	Lajosmizse, Kecskemét
24	11 ⁵⁵		"	Nagykátá					
				Bicske					
délután				délután					
914	12 ²⁰		Szv.	Ujvidék, Sarajevo	164	12 ⁰⁵		Szv.	Rákospalota-Ujpest
10	12 ³⁰		"	Szombathely, Wien	714	12 ¹⁵		"	Szeged
1008	12 ⁴⁵		"	Fiume, Osijek	138	12 ²⁵		"	Nagymaros
316	1 ²⁵		Szv.	Gödöllő	4106	12 ³⁰		"	Esztergom
1304	1 ⁴⁰		Gyv.	Fehring, Graz, Sopron	166	1 ⁰⁰		"	Rákospalota-Ujpest
4	2 ⁰⁵		"	Wien, Zürich, Basel	4108	1 ⁵⁰		"	Esztergom
604	2 ¹⁰		"	Arad, Bukarest	108	2 ⁰⁰		Gyv.	Wien, Zürich, Basel
318	2 ²⁵		Szv.	Hatvan	120	2 ¹⁵		Szv.	Galánta, Ipolyság
26	2 ³⁰		"	Bicske	170	2 ²⁰		"	Rákospalota-Ujpest
320	2 ³⁰		"	Pécel	4110	2 ³⁰		"	Esztergom
518	2 ⁴⁰		"	Szolnok	704	2 ⁴⁰		Gyv.	Temesvár-J., Csernahévíz
1202	2 ⁴⁵		Gyv.	Szabadka, Indjija,	6710	2 ⁴⁵		Szv.	Czegléd, Szolnok
1902	2 ⁵⁵		"	Sarajevo	6506	2 ⁵⁰		"	Lajosmizse, Kecskemét
1016	3 ³⁰		Szv.	Tapolcza	174	4 ¹⁰		"	Rákospalota-Ujpest
18	4 ³⁰		"	Paks	110	5 ¹⁵		Gyv.	Wien
410	5 ¹⁰		"	Komárom	142	5 ²⁰		Szv.	Nagymaros
324	5 ²⁰		"	Miskolcz	176	5 ⁵⁰		"	Rákospalota-Ujpest
522 ¹⁾	5 ⁴⁰		"	Gödöllő	128	6 ⁰⁰		"	Nagymaros
308	5 ⁵⁵		"	Nagykátá, Szolnok	722	6 ¹⁰		"	Üllő
514	6 ¹⁵		"	Ruttka, Oderberg	724	6 ²⁰		"	Monor
326	6 ²⁵		"	Kolozsvár, Brassó	4114	6 ⁴⁰		"	Esztergom
28	6 ³⁰		"	Pécel	1406	6 ⁵⁰		Gyv.	Pozsony, Zsolna, Berlin
328	6 ⁴⁰		"	Bicske, Triest	130	6 ⁵⁵		Szv.	Párkány-Nána, Ipolyság
920	7 ⁰⁵		"	Hatvan	178	7 ¹⁵		"	Rákospalota-Ujpest
524 ¹⁾	7 ¹⁰		"	Kunszentmiklós-Tass	728	7 ³⁵		"	Czegléd
16	7 ²⁰		"	Nagykátá, Szolnok	6508	7 ⁴⁰		"	Lajosmizse
332	7 ³⁰		"	Győr	710	8 ⁰⁵		"	Temesvár-J., Csernahévíz
1514	8 ⁰⁰		"	Gödöllő	132	8 ¹⁰		"	Vác
910	8 ⁰⁵		"	Kassa, Csorba	1408	8 ⁴⁰		"	Zsolna, Oderberg
1908	8 ⁴⁰		"	Szabadka, Brod	118	9 ³⁰		"	Wien, Zürich, Basel
1308	9 ¹⁵		"	Pécs, Dalj	502	9 ³⁵		Gyv.	Kolozsvár, Bukarest
610	9 ³⁰		"	Győr, Graz	720	10 ⁵⁵		Szv.	Czegléd, Szeged
482	10 ¹⁵		Vv.	Arad, Brassó	4116	11 ¹⁰		"	Esztergom
1010	10 ²⁵		Szv.	Kassa, Lawoczne,					
12	10 ⁵⁵		"	Homonna, Körösmező					
338	11 ⁰⁵		Vv.	Fiume, Tapolcza, Brod					
614	11 ²⁵		Szv.	Szombathely, Wien					
14a	11 ⁵⁵		Szv.	Ruttka, Poprad-Felka					
				Debreczen					
				Bicske					
délután				Buda-Császárfürdőről					
délelőtt				délelőtt					
				4002	5 ⁵⁵		Szv.	Esztergom	
				4004	8 ⁵⁴		"	Esztergom	
délután				délután					
				4006	12 ¹⁵		Szv.	Esztergom	
				4010	2 ¹⁸		"	Esztergom	
				4012	6 ²⁰		"	Dorog	
				4016	11 ⁰³		"	Esztergom	

¹⁾ Nagykátától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

A hatóságoknál bejelentett felelős szerkesztő: **Papp Károly.**

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERSMIND

A MAGYAR KIRÁLYI FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTIK

BALLENEGGER RÓBERT dr. és PAPP KÁROLY dr.

A TÁRSULAT TITKÁRAI.

A XLVI. KÖTET TARTALOMJEGYZÉKÉVEL.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTEILUNGEN).

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER KGL. UNGAR. GEOLOGISCHEN REICHSANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. R. BALLENEGGER und Dr. K. v. PAPP

SEKRETÄRE DER GESELLSCHAFT.

BEILIEGEND DAS INHALTSVERZEICHNISS DES XLVI. BANDES.

BUDAPEST, 1916.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA. * EIGENTUM DER UNG. GEOL. GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala Budapesten, VII. ker., Stefánia-út 14. szám alatt van, ahova mindennemű postai küldemény címzendő.

Alle die Ungarische Geologische Gesellschaft betreffenden Sendungen sind unter folgender Adresse erbeten: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14.

TARTALOM

Lap

A XLVI. kötet tartalomjegyzéke	I—VIII
I. Ferenc József (1830—1916.)	225

A) Értekezések.

BÁRÓ NOPCSA FERENC dr.: Északalbánia, Rácország és Keletmontenegró geológiai térképe (az I. táblával)	227
RADOVANOVIĆ SZVETOLIK dr.: Adatok az Északkeleti Szerbvidék geológiai hegy-szerkezetéhez (a II. A—B. táblával)	231
BENE GÉZA: Adatok Szerbia északkeleti részének geológiájához	236
HOJNOS REZSŐ dr.: Adatok a magyarhoni fosszilis radioláriák ismeretéhez (a III. táblával)	262

B) Rövid Közlemények.

LIENAU HERMAN dr.: A szenegambiai laterites vasércokről	284
---	-----

C) Vegyes Közlemények.

BALLENEGGER RÓBERT dr.: Hilgard Eugen Waldemar (1833—1916.)	287
---	-----

Társulati Ügyek.

A) Szakülések. V. 1916 máj. 3. a) BALLENEGGER RÓBERT dr.: A magyarországi talajtípusok mechanikai összetételéről, TIMKÓ IMRE hozzászólásával; b) KORMOS TIVADAR dr.: Az első fosszilis hiéna csontváza Magyarországon; c) LAMBRECHT KÁLMÁN dr.: LYDEKKER RICHÁRD emlékezete; d) NOPCSA FERENC báró: Északalbánia, Rácország és Keleti Montenegró geológiai szerkezete; e) HOJNOS REZSŐ: Adatok a magyarhoni fosszilis radioláriák ismeretéhez	289
VI. 1916 jun. 7. a) BALLENEGGER RÓBERT dr.: Hilgard E. W. emlékezete; b) FEJÉRVÁRY GÉZA GYULA báró: Fosszilis békák a Püspök fürdő vidéki preglaciális rétegekből	293
B) Választmányi ülések. VI. 1916 máj. 3. A Balkán Bizottság felhívása	294
VII. 1916 jun. 7. LENHOSSÉK MIHÁLY lemondása a Barlangkutató Szakosztály elnökségéről; a Szabó alaphól LAMBRECHT KÁLMÁN megbízása a fosszilis madarak tanulmányozásával	295

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTS.

Franz Josef I. (1830—1916.)	Seite 299
------------------------------------	--------------

A) Abhandlungen.

Dr. FR. BARON NOPCSA: Begleitworte zur geologischen Karte von Nordalbanien, Rascien und Ost-Montenegro (Mit der Tafel I.)	301
Dr. Sv. RADOVANOVIĆ: Beiträge zur Gebirgstektonik des nordöstlichen Serbien (Mit der Tafel II. A. B.)	305
G. v. BENE: Beiträge zur geologischen Kenntnis der nordostserbischen Gegenden	311
Dr. R. HOJNOS: Beiträge zur Kenntnis der ungarischen fossilen Radiolarien (Mit der Tafel III.)	340

B) Kurze Mitteilungen.

Dr. H. LIENAU: Notiz über lateritische Eisenerze in Senegambien	364
---	-----

Dr. R. BALLENEGGER: EUGEN WALDEMAR HILGARD (1833–1916) 367

Mitteilungen aus den Fachsitzungen.

- V. 3. Mai 1916. *a)* R. BALLENEGGER: Die mechanische Zusammensetzung der Bodentypen; Bemerkungen v. E. TIMKÓ; *b)* TH. KORMOS: Über das erste fossile Hyänenskelett in Ungarn; *c)* Dr. K. LAMBRECHT: Erinnerung an RICHARD LYDEKKER; *d)* Baron FR. v. NOPCSA: Über den geologischen Bau von Nordalbanien, Serbien und Ost-Montenegro; *e)* Dr. R. HOJNOS: Beiträge zur Kenntnis der fossilen Radiolarien Ungarns 368
- VI. 7. Juni 1916. *a)* R. BALLENEGGER: Erinnerung an E. W. HILGARD; *b)* Baron GEZA JULIUS VON FEJÉRVÁRY: Die fossilen Frösche aus den präglazialen Schichten von Püspökfürdő 371

A m. kir. Földtani Intézet legújabb kiadványai:**A) A m. kir. Földtani Intézet Évkönyvéből az 1915–16. évben megjelentek:**

XXII. köt. 1. VENDL A. A Velencei-hegység geológiai és petrográfiai viszonyai. 4 táblával. (5 kor.) — 2. HALAVÁTS GY. A nagybecskereki furólyuk. 3 táblával. (3 kor.) — 3. KORMOS T. Három új ragadozó a Püspökfürdő melletti Somlyóhegy preglaciális rétegeiből. 1 táblával. (1.50 kor.) — 4. JABLONSKY J. A tarnóczyi mediterrán korú flóra. 2 táblával. (2 kor.) — 5. SOMOGYI K. A gerecsei neokom. 3 táblával. (4 kor.) — 6. KORMOS T. és LAMBRECHT K.: A remetehegyi sziklafülke és postglaciális faunája. 2 táblával. (2 kor.) — Az egész kötet ára 17.50 korona.

XXIII. köt. 1. BÁRÓ NOPCSA F. Erdély Dinosauriusai. 4 táblával. (4.20 kor.) — 2. JEKELIUS E. A brassói hegyek mezozoos faunája. 6 táblával. (7 kor.) — 3. BÁRÓ FEJÉRVÁRY G. Adatok a Rana Méhelyi By. ismeretéhez. 2 táblával. (2 kor.) — 4. KADIĆ O. A Szeletabarlang kutatásának eredményei. 8 táblával. (10 kor.) — 5. VOGL V. Tengermellékünk tithonképződményei és azok faunája. 1 táblával. (1.50 kor.) — 6. KORMOS T. A pilisszántói kőfülke. 6 táblával. (10 kor.) — Az egész kötet ára 34.70 korona.

Az itt felsorolt művek egyidejűleg a «Mitteilungen aus dem Jahrbuche der kön. ungar. Geologischen Anstalt» című folyóirat füzeteiként német nyelven — és különlenyomatokban is megjelentek.

B) Geologica Hungarica.

(A Magyar Birodalom földtani és őslénytani megismertetését szolgáló folyóirat.)

I. köt. 1. füz. TELEGDY ROTH K. Felső-oligocén fauna Magyarországból. 1—66. oldalon, I—VI. táblával és 4 szövegábrával (12 kor.) — 2. füz. VADÁSZ M. E. Magyarország mediterrán tuskésbőrűi. 67—227. oldalon, VII—XII. táblával és 122 szövegábrával (14 kor.) — 3—4. füz. ifj. Lóczy L. A villányi callovien ammonitesek monografiája. 228—454. oldalon, XIII—XXVI. táblával és 149 szövegábrával (25 kor.) — Az egész kötet ára 50 korona.

Megszerezhetők **Kilián Frigyes Utóda** egyetemi könyvkereskedésében
(Budapest, IV., Váci utca 32.)

A magyar királyi államvasutak menetrendje.
Érvényes 1916. évi október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapestről										
A keleti pályaudvarról				A nyugoti pályaudvarról						
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	hová	
délelőtt					délelőtt					
912	12	05	Szv.	Zimonyi szállások	152	5	15	Szv.	Rákospalota-Ujpest	
8		6	10	»	122		5	25	»	
302		6	25	Gyv.	Ruttka, Berlin	718		5	30	»
1110		6	30	Szv.	Balatonfüred, Tapolcza	4102		6	00	»
1502		6	45	Gyv.	Kassa, Csorba	6502		6	30	»
906		6	50	»	156		6	35	»	
1512		6	55	Szv.	Újvidék, Brod	1402		7	05	Gyv.
2		7	00	Gyv.	Kassa, Csorba, Bártfa	156a		7	35	Szv.
1002		7	10	»	Wien	104		7	55	Gyv.
312		7	30	Szv.	Fiume, Pécs, Osijek	708		8	25	»
908		7	45	»	Gödöllő	712		8	30	Szv.
608		7	50	»	Zimonyi szállások	4104		9	05	»
406		8	10	»	Arad, Brassó, Bukarest	114		9	15	»
512		8	20	»	Sátoraljaújhely, Munkács	160		9	45	»
306		8	35	»	{ Debreczen, Körösmező,	162		11	00	»
516		11	40	»	{ Kolozsvár, Brassó	6504		11	10	»
24		11	55	»	Ruttka					
					Nagykátá					
					Bicske					
délután					délután					
914	12	20	Szv.	Újvidék, Sarajevo	164	12	05	Szv.	Rákospalota-Ujpest	
10		12	30	»	714		12	15	»	
1008		12	45	»	138		12	25	»	
316		1	25	Szv.	Szombathely, Wien	4106		12	30	»
1304		1	40	Gyv.	Fiume, Osijek	166		1	00	»
4		2	05	»	Gödöllő	4108		1	50	»
604		2	10	»	Fehring, Graz, Sopron	108		2	00	Gyv.
318		2	25	Szv.	Wien, Zürich, Basel	120		2	15	Szv.
26		2	30	»	Arad, Bukarest	170		2	20	»
320		2	30	»	Hatvan	4110		2	30	»
518		2	40	»	Bicske	704		2	40	Gyv.
1202		2	45	Gyv.	Pécel	6710		2	45	Szv.
1902		2	55	»	Szolnok	6506		2	50	»
1016		3	30	Szv.	{ Szabadka, Indjija,	174		4	10	»
18		4	30	»	{ Sarajevo	110		5	15	Gyv.
410		5	10	»	Tapolcza	142		5	20	Szv.
324		5	20	»	Paks	176		5	50	»
522 ¹⁾		5	40	»	Komárom	128		6	00	»
308		5	55	»	Miskolcz	722		6	10	»
514		6	15	»	Gödöllő	724		6	20	»
326		6	25	»	Nagykátá, Szolnok	4114		6	40	»
28		6	30	»	Ruttka, Oderberg	1406		6	50	Gyv.
328		6	40	»	Kolozsvár, Brassó	130		6	55	Szv.
920		7	05	»	Pécel	178		7	15	»
524 ¹⁾		7	10	»	Bicske, Triest	728		7	35	»
16		7	20	»	Hatvan	6508		7	40	»
332		7	30	»	Kunszentmiklós-Tass	710		8	05	»
1514		8	00	»	Nagykátá, Szolnok	132		8	10	»
910		8	05	»	Győr	1408		8	40	»
1908		8	40	»	Gödöllő	118		9	30	»
1308		9	15	»	Kassa, Csorba	502		9	35	Gyv.
610		9	20	»	Szabadka, Brod	720		10	55	Szv.
482	10	15	Vv.	{ Kassa, Lawoczne,	4116		11	10	»	
1010		10	25	Szv.	{ Homonna, Körösmező					
12		10	55	»	Fiume, Tapolcza, Brod					
338		11	05	Vv.	Szombathely, Wien					
614		11	25	Szv.	Ruttka, Poprád-Felka					
14a		11	55	Szv.	Debreczen					
					Bicske					
Buda-Császárfürdőről					délelőtt					
					4002	5	55	Szv.	Esztergom	
					4004		8	54	»	
					délután					
					4006	12	15	Szv.	Esztergom	
					4010		2	18	»	
					4012		6	20	»	
					4016		11	03	»	

¹⁾ Nagykátától Szolnokig csak szombaton és ünnep előtti köznapokon közlekedik.

A hatóságoknál bejelentett felelős szerkesztő: **Papp Károly.**